СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 226. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го ВЕРЕСНЯ 1949. — No. 226. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 29, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ОБСТОЮЄ ДЕРЖАВУ ДОБРОБУТУ

Вашингтон, 27 вересня. — З нагоди Дня Демократичних Жінок президент Труман виголосив промову, в якій точніше зясував, що це таке „Держава Добробуту", яку має на меті створити Демократична партія в Америці під його проводом. Навязуючи до промов трьох жінок, з яких одна представляла інтереси фармерів, друга промислових робітників, а третя дрібних бизнесменів, Труман пригадав на вступ до американської конституції, де сказано про змагання до загального добробуту. На його думку ще тепер є між американцями такі, яких спосіб думання спізнився на 161 літ, бо вони не розуміють цієї ідеї. Під „загальним добробутом" треба розуміти спільний добробут усіх груп в нашому краю. Щоб осягнути загальний добробут, треба вживати модерних метод при розвязці різних проблем. Одною з таких важливих проблем під теперішню пору є недостача мешкань для населення. У цій ділянці Демократична партія намітила далекосяжну програму. Другою проблемою є недостача учителів і шкільних будинків, тому федеральний уряд мусить прийти з допомогою при розвязанні цієї справи. Важливою справою є дбання про здоровя нації, отже адміністрація вийшла з предявленням забезпечення суспільного здоровя. У справі суспільного забезпечення уряд старається поширити систему забезпечення на як найширші кола населення й піднести виплати з фонду суспільного забезпечення. Про підвишку мінімальної робітничої платні вже було сказане багато. А найважнішою проблемою є втримання добробуту держави, бо такий добробут забезпечує Америці й світові тривкий мир. „Тільки співпраця всіх громадян може причинити успіх нашій програмі" — ствердив президент. Після того він широко розправився з противниками своєї програми, закидаючи їм себелюбство й некомпетенцію. Держава добробуту якраз змагає до того, щоб дати спроможність кожному виявити свій талант та ініціятиву.

ЗНАВЕЦЬ АТОМОВОЇ СИЛИ НА ДОПИТАХ.

Вашингтон. — В комісії неамериканських діянь палати репрезентантів поставлено під допити Ирвинга Дейвида Факса, знавця атомової справи з воєнних часів. Він відмовився сказати, чи він був комуністом і чи належав до тайної комуністичної ячейки. Він є тепер асистентом професора фізики в університеті Каліфорнія. Комісія запитувала його, що він знає про шпигунство, яке переводив „Науковець Х". Він відповів, що тільки раз трапилося йому запідозрівати одного науковця, який ставив йому забагато питань.

НА ВИПАДОК ВІЙНИ НЕ БУДЕ ЗАГАЛЬНОЇ РЕКРУТАЦІЇ.

Бейон, Н. Дж. — На конференції в Школі Корпусу Морського Постачання сказав генерал А. А. Кеслер, що на випадок війни не буде загального покликування рекрутів, тільки спеціяльний побір мужви відповідно до потреби і коли буде доволі виряду для вишколу. Ціллю такої системи приготовити спеціялістів для оборони.

ШІСТЬ ТОВАРИСТВ НА ДОПОМОГУ ПРОФЕСІОНАЛІСТАМ-ІМІГРАНТАМ.

Ню Йорк. — Рада Необхідности, яка має свою домівку при 130 Іст 23 вулиці оприлюднює, що шість товариств професіоналістів відгукнулися на її зазив у справі приміщення на працю професіоналістів, які приїдять зі скитальщини в Европі. Екзекутивний директор цієї ради, Едвин Армстронг, виїхав у подорож до стейтів Середнього Заходу, щоб там зорганізувати допомогу для цієї справи від стейту до стейту. Він каже, що професіоналісти находяться в некорисним положенні тому, тому, що вони не можуть виконувати якінебудь праці, а тільки в деяких професіях, одначе їхня праця в таких професіях може бути дуже корисна для нашої країни. У деяких званнях треба перебувати ще вишкіл з новими професіоналістами, а це припиняє настановлення на станок праці. Це теж злучене з великими коштами.

ЮНАЙТЕД СТЕЙТС СТІЛ ХОЧЕ ДАТИ ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ НА РОБІТНИКА.

У переговорах між юнією сталевих робітників й сталевими підприємцями слідний деякий поступ, коли Юнайтед Стейтс Стіл Компані згодилася дати по 10 центів на годину від кожного робітника на всі видатки, звязані з суспільним забезпеченням. Решту мали б дати робітники. Це може вплинути на продовження переговорів. — Таку саму оферту подав Форд у переговорах з юнією автомобілевих робітників.

СПРАВЖНІЙ РУХ В РОБОТАХ.

Вашингтон. — Кінець літа приніс справжню зміну в промислових роботах, як це виказує Бюро Робітничої Статистики. Це пізнати з цього, що в серпню зросло число нових людей на робітничих станках на пів мільйона. Це вказує на загальний рух у промислі під зиму.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ПІДВИШКУ ПОШТОВИМ СЛУЖБОВЦЯМ.

Палата репрезентантів ухвалила 332 голосами проти 2 підвищити платню поштовим службовцям. Загальна сума гроша для підвишки досягне 180 мільйонів долярів річно.

ЗА ПРИСПІШЕННЯ ВИРОБУ АТОМОВИХ БОМБ.

Сенатор Брайен МкМагон виявив, що спільна комісія атомової енергії приготовляє тайне засідання, на якому будуть обговорені можливості приспішення продукції атомових бомб. Комісія має порозумітися з головами генеральних штабів у цій справі. Сенатор заявив, що комісія не може легковажити оповістки президента Трумана про атомовий вибух в Росії. У розмові з кореспондентами сенатор виявив переконання, що вибух в Совєтах був вибухом атомової бомби і тому Злучені Держави мусять поробити старання для збільшення своїх припасів атомових бомб. За його інформаціями, уряд видав два біліони долярів на атомову бомбу підчас війни, а від коли урядова Комісія Атомової Енергії перебрала на себе відповідальність за атомову тайну, видано дальших $1,800,000,000. У теперішньому бюджеті встановлено на цю ціль видаток в сумі $1,100,000,000.

КОНГРЕС ВЗИВАЄ ДЕРЖАВИ ПРИСПІШИТИ ОБОРОНУ

Вашингтон, 27 вересня. — Члени конференції обох палат конгресу, якої ціллю є вирівняти суперечності в обох редакціях законопроекту про допомогу на озброєння Західних держав, оголосили незвичайний зазив до тих держав. Делегати палати репрезентантів від сенату остерегли держави, які приступили до Атлантійського Пакту, заявляючи, що вони хочуть бачити справжню спільну оборону і не будуть толерувати змагань, щоб поодинокі нації робили видатки тільки на свою оборону. Така індивідуальна оборона може скінчитися „гірким розчаруванням" — сказано в комунікаті, виданім до преси після конференції.

Сенатор Там Коналі, голова сенатської комісії закордонних відносин, видав подібний зазив іменем сенатських членів конференції. Він м.і. заявив, що законопроект, на який тепер погодилися представники обох конгресових палат, „є дальшим доказом, що Америка веде свою політику не тільки на словах, але й на ділах".

Конференція погодилася на висоту суми, яка має піти на озброєння закордонних держав, а крім того поробила деякі зміни в проекті щодо повновластей д... президента, щоб він міг дати допомогу на озброєння усім заприязненим державам. Поправлений текст законопроекту має бути ще підданий під голосування обох палат.

НИЗКА СПОСОБІВ ДЛЯ ВИСЛІДЖУВАННЯ ЧУЖИННИХ ЛІТАКІВ

Вашингтон. — Урядовці секретаріяту оборони потвердили вістку, що довкруги континенту Америки вже діє ціла система повітряних оборонних засобів для досліджування чужинних літаків, які могли б налетіти на Америку через північно-атлантійське побережжя або через Аляску й північно-тихоокеанські береги. Подробиці про цю оборонну сітку бережені як одна з найважливіших тайн. Вістку про таку оборону подали були газети на побережжі Тихого океану. Кватира для оборони Атлантійського побережжя находиться на летунському полі Мичел Філд, у Гемстед, на Лонг Айленд, недалеко Ню Йорку. На слідження за чужинними літаками ухвалив конгрес свого часу $600,000,000. Ці гроші мали бути видані на „інсталяції радару".

СПРОТИВ ПРОТИ „ЧЕТВЕРТОЇ ТОЧКИ"

Уряд предявив конгресові Четверту Точку інавгураційної промови президента, тобто програму для розбудови відсталих країн, одначе це предявлення зустрінуло ворожий спротив республиканців. Заступник секретаря стейту Джеймс Веб промовляв в палатній комісії закордонних справ за прийняття програми на підставі чисто бизнесових засад. Після нього промовляв асистент секретаря Вилард Л. Торп, одначе республиканці почали якстій закидувати його запитами, які вказували на вороже наставлення до проекту. Вони вказували, що вже теперішні проекти дають урядові спроможність переводити „Четверту Точку".

НАЦІСТИЧНІ ФІЛЬМИ В СОВЄТАХ.

Лондон, 28. вересня. — Британське міністерство закордонних справ одержало достовірні інформації, що протягом літа в Москві та по Совєтському Союзі висвітлювано синхронізовані в російській мові гітлерівські фільми, звернені проти Америки і Британії. Идеться про проти-американський фільм „Остання Рунда", випущений гітлерівською фірмою Тобіс в 1940 році та проти-британський фільм „Школа ненависти", випущений тою ж фірмою в 1941 році.

ЩОРАЗ ШИРШЕ РОЗГОРТАЄТЬСЯ ДОПОМОГА ГРОМАД В ПЕРЕСЕЛЕНЧІЙ АКЦІЇ

Филаделфія, 28 вересня. Екзекутива ЗУАДКомітету з признанням стверджує, що допомога поодиноких громад в переселенчій акції в її теперішній критичній стадії розгортається щораз ширше та охоплює щораз більші кола українського громадянства. Щораз більше організацій і громадян зголошують свою готовість прийняти та заопікуватись новоприбулими, як теж помітно збільшуються пожертви на переселенчі видатки. Проте, кількість цих свідомих громадян ще далеко не задовільна і вона ще далеко не покриває тих переселенчих завдань, що стоять перед Комітетом. У відповідь на проголошені в пресі переселенчі квоти для поодиноких громад досі наспіло все ще замало зголошень навіть на запотребування на найближчі дні. Але теж не надходять відмовні відповіді. Тим самим, ЗУАДКомітет вважає, що ці проголошені квоти були прийняті поодинокими громадами і він їх буде поступово здійснювати. Тому кожна громада, якій була призначена квота, повинна приготовитися на прийняття призначеної їй кількости новоприбулих. Для громад з більшими квотами, Комітет буде намагатися заповнювати їх кількома разами, щоби громади не перетяжувати. Новоприбулих будеться скеровувати на адреси відомих провідників місцевих Комітетів чи організацій або місцевих душпастирів. В останньому прийняли або зголосили готовість прийняти новоприбулих такі громади: Джерзі Сити — 5 родин, Бейон — 5 родин, Амстердам і Картерет по 3 родини, Алентавн — 2 родини, Пасейк і Скрентон по одній родині. З транспортів в найближчу п'ятницю будуть вислані: до Нюарку, Перт Амбой, Шикаго і Филаделфія по 4 родини. До прийняття новоприбулих повинні приготовитись громади: Ансонія, Бриджпорт, Бристол, Гартфорд, Ню Бритен, Ню Гейвен та Вилимантик.

НОВІ МАСОВІ МОГИЛИ

Дахау, Німеччина, 28. вересня. — Місцеві німецькі власті повідомили, що минулого тижня тут знайдено одну масову могилу з трупами около 15,000 жертв відомого нацистичного концентраційного табору.

ЮГОСЛАВІЯ ВИКИДАЄ МАДЯРСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО

Веоград, 28. вересня. — У відповідь на мадярське домагання, щоби 10 урядників югославського посольства в Будапешті залишили країну до 24 годин, югославський уряд зі свого боку викинув теж до 24 годин 9 членів мадярського посольства. Взаємні дипломатичні представництва цих двох країн тепер зредуковані до амбасадора, одного урядника і одного шофера. Югославський посол в Будапешті звернувся рівночасно до місцевих дипломатичних місій Злучених Держав, Великобританії та Совєтського Союзу, обвинувачуючи мадярський уряд в порушенні гарантованого ними мирового договору з Югославією.

АМЕРИКА ВІДМОВИЛАСЯ ПРИЙНЯТИ СКИТАЛЬЦІВ З БЕЛЬГІЇ.

Брюсель, Бельгія, 28. вересня. — Американський уряд відкинув прохання бельгійського уряду в справі включення скитальців, які працюють в Бельгії, до категорії тих, що їм дозволяється на виїзд до Злучених Держав на підставі Акту Переміщених Осіб з минулого року. Проте, Америка виявила готовість взяти участь в майбутній переселенчій акції, що її вів би сам бельгійський уряд. Рішення Америки відбирає будь-які надії 14,000 скитальцям, які працюють в Бельгії, на виїзд до Злучених Держав на підставі нового закону. Як відомо, ці скитальці, між ними велика кількість українців, зголосилися добровільно на працю до Бельгії, підписуючи контракти, що вони два роки працюватимуть в копальнях. Уряд дав їм словну обіцянку, що після того вони зможуть працювати в інших ділянках господарства, але цеї обіцянки не додержав, як не додержало її теж ІРО, що скитальцям можна буде опісля вернутися назад до Німеччини на правах Д.П. Український Конгресовий Комітет інтервеньовав в бельгійському уряді в справі українських скитальців та одержав запевнення, що справа буде провірена.

КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ СКЛИКАЄ КОНГРЕС В 1950 Р.

Винипег, Канада. — Комітет Українців Канади рішив скликати конгрес у днях 24-25-26 січня 1950 р. Це буде третій з черги конгрес, від коли Комітет Українців Канади, як репрезентативне й координаційне тіло українських національних організацій, почав своє існування в листопаді, 1940 р.

Перший конгрес відбувся у Винипегу, в другій половині червня в 1943 р., а другий в Торонто з початком червня 1943 р. Третій конгрес відбудеться знову у Винипегу.

АМЕРИКА ПІДДЕРЖИТЬ ЮГОСЛАВІЮ В РАДІ БЕЗПЕКИ

Лейк Соксес, 28 вересня. — З кол американської делегації в Об'єднаних Націях повідомлено, що Злучені Держави рішені піддержати кандидатуру Югославії на члена Ради Безпеки проти піддержуваної Совєтами кандидатури Чехословаччини. В цьому році вигасає дворічна каденція в Раді на три місця, що їх мали підсовєтська Україна, Аргентина і Канада. Згідно з угодою з 1946 року одне з цих місць повинно б припасти східно-европейській країні. Рішення Злучених Держав піддержати кандидатуру Югославії готово запевнити їй перемогу, бо за Америкою підуть правдоподібно теж південно-американські та інші країни. Становище Британії в цій справі ще не виявлене, але здогадуються, що вона піддержуватиме Чехословаччину, правдоподібно в свідомості, що це все рівно не перерішить кінцевого висліду. Як йдеться про ці дві кандидатури, югослаську і чехословацьку, то Америка та інші країни вважають в основному, що вони обидві до нічого, бо обидві комуністичні, але в теперішніх обставинах совєтсько-югославського спору Югославія може бути кориснішою для справи миру. На два інші опорожнені місця передбачується кандидатуру Еквадору та Індії. Генеральний Комітет ще не вирішив коли та в якій черзі мало б відбутися голосування.

КИТАЙ ОФІЦІЯЛЬНО ОБВИНУВАЧУЄ СОВЄТІВ В ЗАГРОЗІ ДЛЯ МИРУ.

Лейк Соксес, 28 вересня. — Після Югославії, Китай є вже другою країною, що звернулася до Об'єднаних Націй з офіціяльним обвинуваченням Совєтського Союзу в порушуванні чартеру тої організації та в загрозі для світового миру. Китайський представник, д-р Т. Ф. Ціянг, передав вчора це обвинувачення Генеральній Асамблеї, домагаючись повного переслухання. В китайській ноті не робиться жадної конкретної пропозиції щодо акції Об'єднаних Націй на випадок признання цих обвинувачень, правдоподібно, тому, що Китай [illegible] вірить в можливість будь-якої міжнародної акції в тій справі. На пресовій конференції д-р Ціянг тільки заявив, що його країна хоче насамперед марального і політичного осуду совєтської поведінки на Далекому Сході.

ІНДОНЕЗЬКА МАНІЯ МАНУЇЛЬСЬКОГО.

Лейк Соксес, 28 вересня. — Становище „українського міністра" Мануїльського в Об'єднаних Націях є справді жалюгідне, бо всі знають, що він не репрезентує своєї країни, а тільки є звичайним собі слугою її гнобителів. Щоб якнебудь виправдати перед своїми панами з Кремля свій побут в Об'єднаних Націях, Мануїльський возиться як баба зі ступою зі справою Індонезії, на яку його накрутили в Москві вже кілька років тому і ще досі не відкрутили. Тому він на вчорашній сесії заграв ту саму свою „частушку". Він обвинувачував Америку, що вона не допускає до остаточного полагодження справи Індонезії, а кошта міжнародних комісій в цій справі звалює на малі країни. Американський представник Ворен Р. Остин пригадав Мануїльському та його панам в Кремлі, що Америка сама платить 39.89 процентів всіх коштів Об'єднаних Націй, хоча там є аж п'ять „великодержав" та всіх разом 58 членів.

АМЕРИКА ВІДКИНЕ СОВЄТСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО АТОМОВОЇ БОМБИ.

Лейк Соксес, 28 вересня. — З американської делегації поінформовано, що Злучені Держави відкинуть останні совєтські пропозиції щодо поставлення поза законом атомової зброї, бо вони не дають жадної гарантії, що Совєти це виконають, як довго вони не погодяться на американське домагання міжнародної контролі. Вістка про атомову експльозію в Совєтах цего становища Америки не тільки не змінює, але ще тільки скріплює його. Завтра мали б відбутися в цій справі таємні наради „великої п'ятки" і Канади, але не бачиться можливостей будь-якого компромісу.

ПОЧАЛАСЬ СЕСІЯ БРИТАНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ В СПРАВІ ДЕВАЛЬВАЦІЇ.

Лондон, 28 вересня. — Вчора тут почалася спеціяльна сесія британського парляменту, скликана на домагання опозиції та для обговорення проголошеної девальвації фунта стерлінгів. Численно зібрана публіка біля парляментарного будинку щиро оплескувала прибуття на наради однаково, як премієра лейбуристського уряду Атлі, так і провідника консервативної опозиції Чорчила. В міжчасі британський уряд повідомив про збільшення з 25 до 30% податку від дивіденд від зарібку з експорту, щоби в той спосіб виключити експортово-зарібкові спекуляції у зв'язку з девальвацією.

ІТАЛІЯ СКАСУВАЛА ІМПОРТОВІ ОБМЕЖЕННЯ.

Рим, 28 вересня. — Італійський уряд рішив скасувати майже всі обмеження імпорту з країн пляну Маршала та без будь-яких домагань відповідних концесій для італійського експорту. Це рішення вважається під цим оглядом найважливішим в повоєнній Европі.

П'ЯТИРІЧКА ДЛЯ ВІДБУДОВИ ІТАЛІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Рим, 28 вересня. — З кінцем цього року закінчуються обмеження щодо італійської воєнної фльоти, встановлені мировим договором. У зв'язку з цим італійський уряд вже тепер проголосив п'ятирічний плян, що передбачує будову цілого ряду нових воєнних кораблів, між ними: два крейсери, два легкі проти-летунські кораблі, шість нищильників, деяку кількість підводних човнів та цілий ряд менших кораблів.

ПІДГОТОВКА ДО ПРОГОЛОШЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО УРЯДУ В КИТАЮ.

Шанхай, 28 вересня. — З поінформованих джерел тут повідомлено, що протягом найближчих двох тижнів буде проголошений китайський комуністичний уряд. „Народна Рада" робить до цего вже останню підготовку. Новою постійною столицею захопленої при совєтській допомозі країни має бути Пейпінг, назва якого буде змінена на Пекінг. З фронтів повідомляється часткове припинення комуністичного походу. Уряд стягає головні резерви для оборони Кантону.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (англійського Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАРДЕЛЬ ТА МАНУЇЛЬСЬКИЙ

Четверта сесія Асамблеї Обєднаних Держав була свідком виступу двох визначних комуністів, з яких один представляв країну, яку Москва хоче цілковито підбити, а другий таку, яку вона вже давно здавила. Перший це д-р Едвард Кардель, міністер закордонних справ Югославії, а другий Дмитро Мануїльський, міністер закордонних справ підсовєтської України. Обидва представляють офіціяльно свої країни в Обєднаних Державах. Заки скажемо про їхні виступи дещо більше, хочемо відразу зазначити, що ми далі ставимось до комуністичної диктатури Тіта в Югославії так само, як і ставились давніше і як ставимось взагалі до всіх тоталітарних режимів. Те, що Тіто розійшовся зо Сталіном, не може бути для нас причиною забуття його кривавих вчинків. Проте не дивуємось демократичним практичним політикам, коли вони намагаються використовувати прірву між Москвою і Югославією для ослаблення московської агресії.

Кардель заявив, що хоч поневолення народів визнано формально злочином, то є такі потуги, що вправді постійно говорять про визволення та суверенність народів, але цього в практиці не виконують і вмішуються у внутрішні справи слабших країн, чи навіть підбивають їх та економічно експлоатують. Не можна, казав він, змагати до політичної й економічної геґемонії, спираючись на твердження, що все це робиться тільки задля охорони світового миру. Хто так поступає, заявив представник Югославії, цей на думку його країни провокує війну. Саме так, говорив далі Кардель, поступає уряд СССР зглядом „незалежної Югославії", яка нічим супроти Совєтського Союзу не провинилась і не ввійшла в ніякі тайні договори чи мілітарні союзи, звернені проти СССР.

Кардель, як бачимо, обвинувачував Москву від імени „незалежної Югославії" дослівно в тому самому, чого вона допустилась тому 30 років зглядом „незалежної України". Тільки Україна, на жаль, не була так далеко віддалена від Москви, як віддалена від неї Югославія. Це причина, чому Югославія, навіть і комуністична, ще нині дихає, маючи за собою теж і охорону з боку демократичних потуг. Україна, що була залишена сама собі та окружена з усіх боків захланними сусідами, впала жертвою червоного московського окупанта і так була ним придавлена, що свої навіть не міг почути протесту українських комуністів проти московського імперіялізму і поневолення України, як слухає тепер в Асамблеї Обєднаних Держав югославського комуністичного протесту. Українських комуністів Москва вистріляла чи зліквідувала в інший спосіб, а оставила таких, як Дмитро Мануїльський. Тому не диво, що Мануїльський так накинувся в Асамблеї О.Д. на югославського комуніста за те, що він не склонний віддавати свою рідну країну Москві в такий спосіб, як це зробив Мануїльський з Україною. Таких, як комуніст Кардель, Мануїльський назвав „банкротами" та „людоїдами" за те тільки, що відважились говорити про таку „незалежну Югославію", що не є сліпим знаряддям Москви.

Ось так виглядає московський „холоп", що виступає на міжнародній арені як комуніст і „міністер закордонних справ УРСР". Зазнала Україна різної ганьби від яничарів впродовж своєї довгої історії й боротьби за існування, але аж такої ганьби, як їй наносять раз-у-раз на міжнароднім полі яничари в роді Мануїльських таки не було.

Боротьба уряду з монополіями

Перед місяцем федеральний уряд обвинуватив корпорацію Е. І. дю Понт де Немурс енд Компані в концентрації різних ділянок бизнесу і в змаганні до монополії. Перед двома тижнями дістало таке обвинувачення гуртівне підприємство продажу харчів, що існує під назвою Грейт Атлантик енд Пасифік Ті Компані. Знов минулого тижня уряд вніс до суду обвинувачення проти Лорейн Джерналь Компані, у стейті Огайо, за творення монополії в видавничім газетнім бизнесі. Обвинувачення оперті на так званім Акті Шермана, ухваленім у конґресі в 1890 р. Цей закон названо підчас дискусії над його доцільністю, цілком справедливо „хартією економічної свободи", не зважаючи на його недостачі, коли мати на увазі сучасні обставини. Тому, що нема ліпшого закону, уряд далі вживає його в змаганні зліквідувати концентрацію бизнесової сили в руках кількох одиниць.

Проти обвинувачення підприємства Е. І. дю Понт де Намур енд Ко. зареагував прилюдно предсідник цеї корпорації Крофорд Г. Грінволт в формі розмови з кількома редакторами; Грейт Атлантик енд Пасифік Ті Ко. (коротко Ей енд Пі, як її загально називають) відізвалася з відповідними арґументами дорогою платних цілосторінкових оголошень у щоденній пресі; обвинувачення газетного видавництва Лорейн Джерналь Компані покищо обговорив Артур Крок, вашинґтонський кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс.

В обороні федерального уряду у відношенні до згаданих процесів заговорив нюйоркський конґресмен Емануел Селер, голова правничої комісії палати репрезентантів і предсідник конґресової підкомісії для студій над монополіями. З його арґументів виходить, що уряд використує Акт Шермана на розбиття великих підприємств тому, бо вони стають загрозою для малих підприємств і виключають свобідну конкуренцію.

Коли бизнес не має границь, він доводить людей до затрати ініціятиви, бо людина не вірить у можливість розвитку малого підприємства під боком бизнесового велетня. Таке буває теж і внутрі великого підприємства, де управитель не всилі доглянути кожного департаменту чи кожної ділянки, а тим менше дати собі раду з тисячами робітників і службовиків, які працюють у підприємстві, каже Селер.

Ця заява відноситься не тільки до концентрації капіталів у бизнесі, але й до концентрації людей в державних урядах, а тепер ще й в робітничих юніях. Великий бизнес і великі юнії дають початок великому урядові, бо слабий уряд не може дати собі ради з ними. Взагалі теперішній напрям цілої Америки змагає до величності. Це не добре й треба шукати заради проти цього явища, каже далі Селер.

Коли йдеться про бизнес, то тут здавна ведеться конкуренція між більшими й меншими підприємствами, поки малі підприємства не піддадуться більшим. Внаслідок того майже в кожній ділянці бизнесу повстає монополія з трьох-чотирьох-пятьох підприємств, які порозуміваються між собою щодо цін і зисків.

Федеральна Торговельна Комісія зробила перегляд підприємств і завважала, що 46 відсотків усіх капіталів, уміщених в бизнесах під теперішню пору, опинилися в руках 113 найбільших виробників, а ті виробники мають в своїх руках 16 біліонів чистого маєтку.

У подробицях це виглядає так: Три компанії мають у своїх руках всю продукцію алуміну; три компанії контролюють понад 90 відсотків усього виробу мила і ледви неповних 10 відсотків мила можуть продукувати малі підприємці; три компанії контролюють виріб бляшанок на різні харчі й виріб бляхи на металеві начиння; трьох підприємців має виріб церати (лінолеум), три компанії мають контролю над виробом тютюну й цигареток, три контролюють виріб горівок і три мають в своїх руках продукцію автомобілів.

Яку шкоду така концентрація наносить громадянству й державі, можна переконатися на залізничих підприємствах. Як тільки Міжстейтова Торговельна Комісія наладнає перевозові ціни на залізницях, великі залізничі підприємства негайно протестують проти зарядження цеї комісії і управи залізниць почуваються безпечними перед переслідуванням, коли знехтують наказ комісії. Силою такого факту залізниці ломлять закони проти трестів і тому на залізницях повстають такі часті замішання в справі цін перевозу.

Конґресмен Селер посувається у своїх міркуваннях так далеко, що допускає можливість урядової підтримки малих бизнесменів, щоб вони могли видержати конкуренцію з великими підприємствами, доки відносини не унормуються.

Погляди Селера треба вважати частинно поглядами уряду, який взявся вести боротьбу проти дальшого творення монополій та проти тепер уже існуючого зосередження капіталів. Артур Крок, обговорюючи процес уряду проти видавців щоденника Лорейн Джернел Компані, каже, що при цій компанії повстав монополь на оголошення та що газета відкидає оголошення підприємств, яким вона хоче пошкодити в бизнесі чи не допустити до поширення якогось бизнесу. Це вказувало б, що газета є органом якогось великого розгалуженого підприємства або тресту.

Безсторонні дослідники процесів уряду проти монополій твердять, що такими процесами можна хіба звернути увагу загалу на небезпеку монополій, бо ледви чи урядові вдасться дорогою Акту Шермана довести до покарання обвинувачених. Процес на підставі Акту Шермана є такий складний, що його висліду не можуть передбачити навіть фахові правники. Одначе трудноші зо здійсненням закону в практиці не можуть відводити уряд від змагання осягнути те, що є його ціллю.

Микола Чубатий.

Енциклопедія Українознавства

Для упамятнення свого 75-літного Ювилею постановило Наукове Товариство ім. Шевченка, нині найстарша та найбільше авторитетна наукова установа українського народу, видати Енциклопедію Українознавства. Є це друга Енциклопедія про український нарід, коли врахуємо Книгу знання — Українську Загальну Енциклопедію, видану в роках 1930-1935 у Львові під редакцією проф. Івана Раковського, за першу справжню українську енциклопедію.

В міру того як наука кожного народу розвивається більше всебічно, стає більшою трудністю навіть для образованої людини охопити все, що відкрила наука своїми дослідами. Ще більшою трудністю стає для ненауковця запізнатися з тим, що дала наука про даний нарід; в нашім випадку про український нарід. Звідси вже вчасно зродилася потреба складати наукові словники та короткі інформативні підручники заокругленого знання про всі ділянки життя народу, себто енциклопедії. Зразком новочасних енциклопедій стала одначе немов перша взірцева Французька Енциклопедія, видана в другій половині 18-го століття під редакцією Дідерота та Далемберта. Від того часу кожен культурний нарід став видавати такі книги загального знання, звані з грецька енциклопедіями, які огортали все знання про світ, з окремим узглядненням життя даного народу.

Першою пробою правдивої української енциклопедії було видавництво, що його в році 1914 розпочали видавати по російськи в Петрограді найвидатніші тогочасні вчені, згуртовані в Науковім Товаристві ім. Шевченка, а саме Ф. Вовк, М. Грушевський, Ф. Корш, А. Кримський, М. Туган-Барановський, О. Шахматов, С. Томашівський, О. Єфименко, С. Рудницький, О. Русов та В. Охрименко, під наголовком „Украинский Народ в Его Прошлом и Настоящем". Цю першу енциклопедію про український нарід стали видавати по російському тому, щоб ширше у світ рознести знання про український нарід. Одначе це видавництво, започатковане тодішними найбільше авторитетними вченими українського народу та його приятелями, перервалося в наслідок вибуху світової війни та революції. Тим чином на ділі першою енциклопедією в повному розумінню стала енциклопедія видана в роках 1930-1935 під редакцією проф. Раковського та зладжена спільними силами українських вчених поза Совєтами.

Це перша Українська Загальна Енциклопедія уже розійшлася й нині стала рідкістю. Далше, останніх бурливих 15 літ принесли так багато змін в положенні українського народу, що стало річю конечною видати другий наклад тої ж енциклопедії, в якім були б рівночасно справлені недомагання першої української енциклопедії. Цього амбітного завдання піднялося знов Наукове Товариство ім. Шевченка, відновлене у своїй діяльности на чужині в свої 75-літні роковини. Проф. Кларенс А. Маннінґ недавно у одним американським виданні написав, що подивляє запал українських вчених, які серед таких важких еміґраційних обставин, живучи часто в таборах для виселенців, працюють науково та ще й часто так успішно. Саме твором такої праці непересічного зусилля являється публікація нової Енциклопедії Українознавства, якої перший випуск саме появився.

Перший випуск стає немов взірцем, якою буде нова Енциклопедія Українознавства. Поперше приносить вона відомости свіжі, майже аж до останнього дня. Подруге нова енциклопедія втягнула до своєї праці українських дослідників з усіх українських земель. Між співробітниками згуртовано вже теж дуже поважне число вчених зі східної України, що по старим соборницьким традиціям Наукового Товариства ім. Шевченка стали до спільної праці з вченими старої еміґрації, що досі працювали по різних країнах західної Европи. Тому є всяка запорука, що нова Енциклопедія вийде ще більше всесторонною та ще більше повною ніж перша, зокрема коли йде про відомости про життя українського народу.

Перший випуск приносить два розділи: „Загальні Відомості обговорюють такі теми, як назва України, межі України, та її адміністративний поділ, герб, прапор та національний гимн українського народу.

Автори статтей про назви України (Кузеля, Січинський, Шерех та Рудницький) аналізують дві історичні назви українського народу „Русь" та „Україна" говорять про походження та вживання обох назв. Вони використовують всю численну літературу на цю тему, тому інформації солідні та багато інформативні. Недотягненням в цім розділі є брак інформації про значення та форми старої назви Русь в чужих мовах, зокрема в середновічній латині — Russia, Ruthenia. Відомо, що назви вживані в тогочасній літературній мові Західної Европи стали основою для назви нашої батьківщини в мовах англійській, французькій, італійській та німецькій. Вони донині є джерелом численних непорозумінь, зокрема відколи цар Петро І. приняв для Московщини цю назву Россія. Цей брак конечно доповнити треба буде в задуманім англійськім виданні Енциклопедії Українознавства.

Розділи про межі та територію України, як теж про її адміністративний поділ, фахові та вичерпуючі. Численні мапки легко дають змогу орієнтуватися в цих справах (Автор Кубійович). Так само основно опрацьований уступ про герб, прапор та про національний гимн українського народу. Коли мова про національний гимн як офіціяльну пісню, що символізує націю та її стремління, не слід додавати, що „характер гимнів мали та мають досі..." ще другі патріотичні пісні. Як не була б поширена якась патріотична пісня, характеру гимну вона мати не може, бо є у кожного народу тільки один національний гимн, як є один національний прапор.

Розділ „Фізична Географія і Природа" з підрозділами: Стан знання про географію та Природу України (Кубійович), Топографічні Карти України (Кулицький), Геологія (Полянський), Ґрунти (Махов), вкінці Рельєф та Морфологічні Краєвиди дають відомости стислі та вельми компетентно написані.

Назагал перший випуск першого тому Енциклопедії Українознавства презентується корисно. Тепер повинно бути баганням кожного українця, якому дорога культура рідного народу, щоб ця книжка появилася та якнайскорше була перекладена на чужі мови, зокрема на англійську мову.

Енциклопедія Українознавства, що саме тепер розпочала друкуватися, подумана як публікація в двох томах. Перший том мав би бути підручником загальних, по змозі вичерпуючих відомостей про Україну, зладженим компетентними вченими та насвітленням зі становиська української науки. Другий том мав би в поазбучний спосіб, немов словник, збирати інформації про український нарід та його провідних людей, як теж про українську землю та її багатства. Після появи

(Докінчення на стор. 3-ій)

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАҐАНДОЮ.

124)

Я замовк і подумав: „Ця вже вийшла із сталінського племени", вона в стані видати кого хочете — хоч рідного батька чи чоловіка... Це вже стовідсоткова большевичка. Такими „трутівками" в майбутньому й буде населена наша планета, якщо...

В Казані пощастило ще купити одно хлібино, і з ним уже доїхати до Москви, де можна було дістати, чого хотілось. Столиця!

Вночі пішов розшукувати родину інженера Н. Проїхав кілька станцій у метро, знайшов потрібну мені вулицю й будинок, піднявся ліфтом на 7-й поверх і нерішуче подзвонив у темні двері, на яких видно було № квартири. На дзвінок виглянула бабуся, потім вона покликала жінку інженера Н. і обидві, стоячи в дверях, розглядали мене, одягненого в таборовий одяг.

— Ви мадам Н?

— Так, я; а що ви хотіли?

— Я привіз вам від вашого чоловіка прохання...

Тяжко переказати, як вражені були ці жінки моєю відповіддю. Ми зайшли в кухню, куди вбіг 12-тирічний хлопчик із червоною піонерською краваткою на шиї.

Коротко я розповів те, про що просив мене інженер Н. Жінки розгублено плакали, піонер з розкритим ротом стояв і машинально смикав свою кравату.

Дивлячись на нього, я мимоволі думав: „Красномовна ілюстрація до моєї розповіді. Батько нидіє в ув'язненні, а синочок піонерствує. В цьому випадку Карл Маркс правий: син став могильником свого батька. Потім, коли всі трохи заспокоїлися, мадам Н. поцікавилась, як я до них добрався.

— Підземкою їхав, — відповів я.

— Правда, як у раю?! — не то спитала, не то вигукувала вона. — А ви там були в ув'язненні...

— Не зовсім так, — відповів я, і мені пригадались опис й розповіді про катакомби Каліста в Римі, де проповідували колись Апостоли Петро й Павло... Хіба я можу зрівняти їх із московським метрополітеном? Там — шлях до неба, до Божества, а тут — холодна й оголена матерія, яка затягає людей в земний рай мадам Н...

На прощання вона запропонувала мені десять рублів на дорогу. Відмовившись від грошей, я попрощався, сів у ліфт, спустився вниз і опинився на вулиці. Мені треба було вийти до Курського вокзалу, і я вирішив пройтися пішки. Іду. Наганяю жіночу постать з величезною валізкою в руках. Порівнявшися з нею, я почув оксамитний дискант:

— Товаришу, поможіть мені піднести валізку... до Курського вокзалу... я дуже добре вам заплачу...

— Будь ласка, я до ваших послуг.

Я ніс її валізку, а вона йшла поруч мене і скаржилась:

— Несла її, несла, аж руки обірвала... хоч би хто поміг мені... А тут і ви підійшли... От, як я вам вдячна за вашу люб'язність...

Потім вона трохи помовчала і знов заговорила:

— Ви, мабуть, теж приїжджий?

— Так, приїжджий.

— Здалека?

— Так.

— А звідки саме? — допитувалась вона.

— О, громадяночко, я їду звідти, звідки ви напевне ніколи не будете їхати, — відповів я їй, — їду я з того світу... з потойбічного світу, де нема ні добра, ні зла, а сама тільки приємність...

— Як, ви сказали? — пищала вона, ледве поспіваючи за моїми широкими кроками. — Як це — з того світу?.. Я вас не розумію...

— Так, ви мене не зрозумієте. Якщо вже НКВД не могло зрозуміти мене, то ви й поготів.

Вона непорозуміло замовкла. Потім, побачивши світло вокзалу, знов запищала:

— Ах з і конець нашій дорозі... несіть її от туди, під намет до дверей. Ну, от, спасибі... Скільки вам за ваші труди, громадянине?

— Нічого не треба. Ви потребували допомоги, я поміг вам; на гроші це перечисляти незручно... Щасливої вам дороги!

Я розкланювався з нею, а вона вимахувала руками й вигукувала:

— Вперше в житті зустрічаю таку дивну людину, як ви... Іде з того світу... від грошей відмовляється, а сам, дивись, увесь у нужді... Дуже цікаво було би з вами познайомитися ближче... Ну, до побачення. І вам щасливої дороги! Кажете — на Кавказ? Ну, всього доброго...

На цьому ми й розлучились.

Була одинадцята година ночі.

А через дві години я вже сидів у Сочинському потязі і їхав на південь, де чекала мене родина, друзі і блакитне проміння Кавказьких гір.

Про батьківщину ж я не смів і думати.

(Дальше буде).

ЧОМУ „МАТИ І Я”?

Перед першою виставою Театр-Студії в Ню Йорку

В 1924 році, в одній харківській невеличкій залі, переповненій слухачами, Хвильовий прочитав свою новелю „Я” (Романтика), яка справила на присутніх разюче враження. Всі були захоплені великим талантом і великою відвагою малого тоді автора. З цієї новелі розпочалась фактично славетна літературна дискусія 1925-28 років, трагічним епілогом якої було самогубство Хвильового 1933 року.

Дійсно, через якийсь час в одній харківській урядовій газеті з'явилася стаття, яка обвинувачувала Хвильового в тому, що він у новелі „Я” показав большевицьку революцію „як приклад” найгострішого садизму”, що він, Хвильовий, зробив нечуваний наклеп на большевизм, вважаючи, що українець в умовах московського режиму може прийти до послідовного большевизму і комунізму тільки через власноручне вбивство матері, тільки через труп свого народу. Хвильовий відповів на цю статтю серією памфлетів, у яких питає українську молодь: „Кало грядеші?” І тут же дає новий дороговказ у формі гасла „Геть від Москви!”, та гасла духової, культурної самостійности. Бо Москва — не центр визвольної ідеї, а центр всесоюзного міщанства, реакції і поневолення. Покінчити з одвічним рабством, що стало внутіршньою психологічною рисою українця і його культури, оголосити боротьбу московській культурній геґемонії, вибороти собі цілковиту духову, культурну й психологічну самостійність — або загинути — таку дилему поставив Микола Хвильовий перед молоддю підсоветської України.

Пізніше, через кілька років, з'явилася друком його новеля „Мати”, в якій показана самогубна боротьба рідних братів: Остапа (білогвардійського офіцера) і Андрія (комуніста). Мати переживає цю безглузду, на її погляд, внутрісімейну криваву боротьбу своїх синів як власну смерть, як загибіль цілої родини. І тут знову комуніст вбиває свою рідну матір.

Оповідання „Я” і „Мати” і лягли в основу п'еси „Мати” і Я”. Назва ця не є простим механічним поєднанням наголовків двох згаданих новель. В ній — антитеза між цілою родиною і окремим членом родини, антитеза, яка виростає на символ антитези між нацією і її окремими клясами, групами чи громадянами. Трагедія, що виростає з нездорового роздвоєння між матір'ю і ворогуючими синами, є прозорим натяком на нашу національну трагедію братовбивчої внутрішньо-політичної боротьби, яка за останнє тридцятиріччя коштувала Україні та її народові стільки крови, страждань і ганьби. Мотив матері і сина був одним з найбільш поширених мотивів в українській підсоветській літературі часів Хвильового.

Але в новелі „Я”, як також і вп'есі, є й інша колізія, що відбувається в душі українця — ідейного комуніста Андрія. Глибока прірва проходить в його душі і мислі між життєвими своїми інтересами й поривами, між своєю національною людською природою і між страшною абстракцією, між матір'ю і партією, між своїм серцем і розумом, між живою матір'ю Україною і абстрактною загірною комуною. Чому соціяльно - політичний ідеал Андрія обернувся своїм смертоносним вістрям проти його безмежної любови до матері, до свого, проти власних моральних засад? Тому, що той ідеал виріс не з реального життя, його народу, не з свого ґрунту, а механічно накинений ззовні. Здійснення такого абстраткного ідеалу супроти дійсноти, супроти природи, вимагає не перебирати засобами. Так гасло „ціль виправдовує засіб” стає ядром комуністичної ідеології, при чому воно вбиває все на своєму шляху, а також і саму загірню комуну як ідеал утопічного комуністичного раю. Фанатик загірної комуни, розпалений боротьбою Андрій, приходить з фатальною неминучістю до страшної катастрофи, що становить фінальну сцену трагедії. Колосальні сили характеру Андрія, спрямовані помилковим шляхом, розмелюються під ударами фатуму.

Вдумливий глядач і сучасник легко помітить, що ця сімейна трагедія переростає з трагедії сина, з трагедії матері, з трагедії нації в трагедію сучасного світу, де індивідуальне і інтегральне, групове і всенародне, національне і інтернаціональне, людина і все людство не можуть покищо знайти гармонійного поєднання. Саме ця трагедія трясе сьогодні людством. Призначенням України було першою пережити її. Призначенням українця є також першим усвідомити її і передати її науку світові.

Всі ці речі проходять крізь серце і мозок Андрія і його матері. І всі інші образи твору, є ніби дійовими особами його — Андрія — внутрішньої драми. По лінії холодного механічного розуму іде доктор Тагабат, що має „холодний розум і камінь замість серця, що байдужий до добра і зла” — і веде ця лінія до дегенерата, далі якою нікуди йти людині в своєму занепаді.

По другій лінії — лінії серця — йде людяний романтик Андрюша, йде брат його Івась, і ця лінія веде до високостей ідеального, живого, до неповторного образу матері, що її поет в своїй фанатичній любові до неї підносить до божественної величі Богоматері Марії, яка є безсмертна і стоїть на грані віків. Від безодні деґенерації до висот найліпшого, що є в житті, до матері — така амплітуда переживань Андрія, яка і розсадила його.

Заслуга Хвильового в тому, що він перший заглянув у цей світ і розкрив нам його трагічну колізію. Одначе все наше сьогоднішнє життя показує, що українське — суспільство ще не доросло до усвідомлення цілої страшної повноти цієї трагедії. Хвильовий приходить тут на допомогу і його голос звучить для нас грізно і повчально.

Театр-Студія.

Спортові Вісті

По перемозі 6:0 над Френч С. Ц. (Ліга) в неділю УСК-Арменіян С. Ц. (Ліга)

В неділю, дня 2. жовтня ц.р., на парковому грищі Van Cortland Park (Broadway & 242nd St., New York City) **відбудуться футбольні змагання Українського Спортового Клюбу, Ню Йорк — з ліговою командою** Armenian S. C.

Минулорічний вислід 0:1 (0:0) для Armenian S. C.

В передзмазі відбудуться товариські змагання УСК II — Armenian S. C. Res. Div.

Початок змагань другої команди в год. 1:00 вполудне.

До грища доїздиться з Times Square **субвеєм** I.R.T. Broadway Line — 7th Ave. Express **значеним** "Van Cortland Park & 242 St." **до останньої зупинки. До грища 5 хв. ходу в сторону** Yonkers. **Спортовий провідник**

Б. Прудиус.

Енциклопедія Українознавства

(Докінчення зі стор. 2-гої).

першого тому редакція забереться до зладження другого тому. Кожен том становитиме для себе цілість. Додамо, що перший том, переложений на англійську мову та відповідно приспосіблений до ментальности англосаського світу, стане незвичайно цінним інформатором для неукраїнців про Україну.

Наукове Товариство ім. Шевченка піднялося реалізації великого і преважного діла, зокрема в нинішні переломові часи в життю України. Громадянство обовязане тепер подбати, щоб це діло в обох своїх задумах було якнайскорше зреалізоване. Річ природна, що найпростішою справою допомоги цій спрзві є масова передплата того цінного та небуденного видавництва. Ми віримо, що не буде теж хати національно свідомого американського українця чи канадійського українця, який не мав би тої амбіції, щоб у його хаті була модерна Енциклопедія Українознавства.*)

*) **Заввага:** До кінця вересня Перший Том Енциклопедії Українознавства по зниженій передплатній ціні $18 можна замовляти в Америці, пишучи на таку адресу: Dr. M. Shlemkewytch, 347 Grier Ave., Elizabeth 2, N. J.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода”.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Акція допомоги в переселенні скитальців.

Беручи до уваги заклики ЗУАДКомітету та розуміючи важність, потребу і конечність допомоги українським скитальцям, управа укр. православної парохії з ініціятиви о. д-ра Клодницького скликала збори в церковній залі в згаданій справі. У визначеній годині прибуло поважне число громадян. Відкрив збори п. Михайло Івашків, предсідник парохіяльної громади, а душпастир о. Клодницький провів традиційне „Отче наш". Після вибору президії вибраний предсідник п. Мельничук Василь представив ціль нарад та попросив до слова о. д-ра Клодницького, який виголосив палку доповідь, в якій представив зборам незавидне положення українських скитальців в таборах „Д. П." в Австрії та Німеччині, а потім взивав присутних і неприсутних парохіян до жертв на приміщення українських скитальців в нашій громаді. Після доповіді промовець відчитав „Відозву ЗУАДК" в справі допомоги скитальцям. Предсідник зборів п. Мельничук зясував зібраним правдиве положення на рідних землях та візвав не вірити брехливій большевицькій пропаганді й допомогти нашим скитальцям знайти між нами пристановище. Присутні взяли живу участь в тих нарадах, забирали голос і одноголосно підтвердили потребу негайної допомоги. Рішенням зборів ухвалено створити окремий „Комітет допомоги скитальцям", завданням якого буде перевести грошеву збірку серед українців нашої громади та вести переговори з другими українськими громадськими чи теж церковними установами в справі приміщень для новоприбуваючих скитальців та улаштування їх. До Комітету ввійшло чотирьох громадян в характері предсідника, його заступника; секретаря та скарбника. Предсідником обрано надалі п. Василя Мельничука, який візвав присутніх до співпраці з комітетом.

Під кінець створений комітет перевів грошеву збірку таки серед присутніх. Зібрано $200. Дальшу збірку переведе комітет по домах. Зібраних $200 рішено вислати негайно до ЗУАДКомітету в Филадельфії. Закриваючи збори, предсідник подякував жертводавцям за грошеві жертви, та висловив надію, що укр. православна громада в Бейон не буде останньою, але займе відповідне місце серед інших українських громад в справі допомоги нашим скитальцям.

СТАРШІ И МОЛОДІ
Збирайтеся і приходіть на
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
з нагоди 30-річчя СУРМИ
23-го ЖОВТНЯ 1949 Р.
в годині 5. пополудні.
Побачите найкращу фільму „МАРУСЯ". Забавитесь до рана при першорядній музиці.
ВЕБСТЕР ЗАЛЯ щойно відновлена. Найкраща в Ню Йорку. Фільма, Баль, все за одну ціну лише один долар і 20 ц. текс.
Гостям раді. Балевий Комітет.

Серед книжок

ЦІКАВА КНИЖКА ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

В міській бібліотеці в Нюарку натрапив я на книжку під наголовком: Under the Carpathians. Home of a Forgotten People by J. B. Heisler and J. E. Mellon, first published 1946, Lindsay Drummond, London. Книжка видана на крейдовому папері, з багатьома дуже вдалими і гарними ілюстраціями на 124 сторінках. Тому, що з моїх знайомих ніхто не знав про цю книжку, зреферую її коротко, бо вона є цінним вкладом в серії тих видавництв, що мають на меті здобути приятелів для української нації, і варта рекомендувати її всім, що в англійській мові бажають читати про Карпатську Україну.

Книжка має 24 розділів з такими під-титулами: Передмова..., Обличчя краю, Забута земля, Іванова повітряна палата (за карпатоукраїнською казкою), Тверде життя, Церква на продаж (як купували карп. українці церкви в Галичині і як продавали їх до Америки і Канади), Паші на полонині, Казка вівчаря, Бокори (дараби) пливуть на низину, Гордий нарід (гуцули), Село, де є 12,000 душ (Ясіння), Була колись Гуцульська Республіка, Звичаї і забобони, Національні меншини (німці, жиди, мадяри, румуни, словаки), Пачкарі, Карпатські слони (буйволи), Цінна сіль (Солотвинські Копальні), Столиця (Ужгород), Цигани, Детронізована столиця (Мукачів), Династія рабинів, Вино і тютюн, Столиця з конечности (Хуст), Минулість без слави (Короткий історичний огляд), Нова ера під Чехословаччиною і за український владу).

В передмові автори зазначують, що народні звичаї і традиції цеї маленької вітки українського народу, що живе під Карпатами, настільки цікаві, що треба їх зафіксувати. Багато західняків були б здивовані, коли б пізнали мистецтво, ручну працю, звичаї і перекази, що все ще заховалися у віддалених і відокремлених частинах цього краю. Передмову закінчено так: "Before long, the sketchy outline of the Carpatho-Ukrainian pattern of life contained in this book may be little more than an epitaph on the tomb of a crude and backward, but in some ways interesting, peasant culture."

Автори вважають Карпатську Україну українською землею, її населення українцями. Пишуть про них з любов'ю і розумінням. Та хоч не всі твердження авторів є правильні (напр. в розділі про „Минулість без слави" не згадано князя Лябoрця, Петра Петровича, карп. українських учених з XVIII-XIX століття), хоч їх ставлення до карпатоукраїнської влади р. 1938-39, є неприхильне, книжечка ця дуже надається як пропагандивний матеріял для неполітичного англо-саксонського світу.

Треба подбати, щоб кожна міська бібліотека мала цю книжку, і треба її рекомендувати тим американцям українського походження, що стратили звязок з своїм народом.

А. Ремета.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Сторджіс" до Ню Йорку, дня 30. вересня: Бойко Петро; Бондаренко Карпо, Олександра, Василь, Ліда, Анна; Ілемський Іван, Ева, Марія; Івашина Федір, Анна, Сергій, Василь; Катинський Максим; Колодяжний Никифор, Вустя, Іван, Анна; Котлярс Антін; Ковалевський Олексій, Марія, Іван, Микола; Миколинець Федір, Марія, Степан, Ірина; Москалик Анна, Михайло; Остапяк Микола, Параня, Марія, Оксана, Володимир, Ярослава, Роман; Петрів Василь, Юлія, Параскевія, Мирослав; Тур Олександер, Стефанія, Наталія, Юрій; Тимків Ярослав, Катерина, Богдан; Загайло Василь, Оксана; Букшак Панько, Марія; Дмитрак Богдан; Федорків Іван, Анна, Богдан; Гончаренко Ігнатій; Грачук Зенон; Гриб Володимир, Євфрозина, Євгеній, Марія; Колодій Олександра; Мартинюк Степан, Анастазія, Марія; Местер Іван, Анна, Анна; Гагайський Михайло; Павловський Михайло, Стасюк Дмитро, Дарія, Дометій, Леся, Юрій; Тещук Тихон, Текля; Ткачик Іван, Марія, Софія; Василяті Іван, Ксеня; Ворошилин Іван, Ксеня, Анатоль, Ольга.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то памятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

ПОДЯКА

Пану Д-р Влодкові Калині і Його Дружині п-ні Олі з правдивою приємністю складаю цю прилюдну подяку за те, що вирвали мене з "D. P." таборів, привітали мене на пристані, дали у себе приміщення, харч та допомогли грішми, підшукали мені працю, яка поставила мене добре на ноги.

Вам П-ні Олю за усе, що Ви зробили для мене — щире українське „Спаси Біг", а Тобі Влодку — мій дорогий побратиме з Усусів, міцно стискаю руку.

Луць Лісевич.

ПОДЯКА

Отсим складаємо щиру подяку **Вп. Панству Катрі та Василеві Яремчук** з Дітройт за поміч в нашому переселенні з Німеччини до Америки, за щиру гостину в їх домі та за моральну і матеріяльну допомогу при улаштуванні нового життя.

Рівнож щиро дякуємо **Вп. п. Залуському Григорієви** з Монтреалю за ініціятиву і многим іншим уроженцям Лубянки Н., пов. Збараж, замешкалим в Злучених Державах Америки і в Канаді, за грошеву поміч на покриття коштів нашого переїзду до Америки.

Гевко Дмитро, Олена й Любомир.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаю до відома всім цим урядникам і членам Союзових відділів, які співпрацюють зі мною в організаційних справах, що моя нова і тепер вже постійна адреса є:

A. MALANCHUK,
16 Irving St., New Haven, Conn.

Тому прошу звертатись до мене в організаційних справах У. Н. Союзу на подану тут адресу.

А. Маланчук,
організатор У. Н. Союзу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 1-го жовтня, в годині 7:30 ввечір, на салі St. Boniface при Мейн вул. Просимо всіх на збори. — І. Вурний, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 1. жовтня, в годині 3. пополудні, в гали 74 Герис Евеню. Обовязком кожного члена є явитись на цих зборах. — Уряд.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Відділ 81 повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 2. жовтня, в годині 6. ввечір. Проситься прийти на час, бо справу не можна відкладати на пізніше. На цих зборах мається обговорити справу наших новоприбувших братів і їх родин, що не мають де голови приклонити, а наша повинність лихови зарадити. — За уряд: В. Чачка, предс.; А. Хімяк, кас.; А. Влауцяк, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 25. вересня 1949 р. померла в 54. році життя
АННА СТАЦЮК,
членкиня Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375 У. Н. Союзу в Филадельфії, Па.

Покійна походила зі села Миколівці, пов. Калик, Чехословаччина. Полишила в смутку мужа Дмитра, двох синів Андрія і Михайла, одну дочку Єлисавету і внучку Галину.

Похорон відбудеться в четвер, 29. вересня, в год. 9. рано, з похоронного заведення до православної церкви, а відтак на цвинтар Oakland. — В. Її П.!

П. Іваш, секр.

ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ ТРИ НАЦИСТКИ.

Раштатт, Німеччина, 28. вересня. — Вчора тут проголошено вирок смерти на три молоді німецькі жінки, яким судово доказано поповнені ними воєнні злочини. Вони були доглядачками в нацистичному концентраційному таборі для жінок в Равенсбрюк.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ПОШУКУВАННЯ

ГРИЦЬКО (Юрко) ВУРИК пошукує когонебудь з рідні з Київщини, з містечка Олександрівка Нисваткова, Чигиринського повіту. Писати на адресу:
HARRY BOORACK,
432 Clay St., San Francisco, Calif.

УВАГА!
Хто бажає почути найновіші
ПІСНІ У.П.А.
привезені із рідних земель, прошу замовляти рекорди на подану адресу:
ГРИГОРІЙ СТЕЛЬМАХ
2390 Carpenter St.,
Hamtramck 12, Mich.
Ціна: 3 кружки 3 доляри. Комплет 5 пісень. Випуск новоприбулого іміґранта. Зазначую, що наклад невеликий.

ПОШУКУЄ ЗАЙНЯТТЯ.

ДЯКОВЧИТЕЛЬ з довголітньою практикою, з гарним теноровим голосом, молодий, самітний — пошукує зайняття. Зголошення прошу слати:
JOSEPH DIAKIW
1310 — 14 St., North Bergen, N. J.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СТУДІЯ В НЮ ЙОРКУ!
Професор
РОМАН САВИЦЬКИЙ
піяніст-педагог
оголошує вписи початкуючих і заавансованих учнів до своєї Студії в Ню Йорку.
Відкриття Студії залежатиме від кількости вписаних учнів.
Письмові зголошення слати на адресу:
РОМАН САВИЦЬКИЙ,
427 Pine Street,
Philadelphia, Pa.

УВАГА! — НЮ ЙОРК, Н. Й.!
ЧАЙНИЙ ВЕЧІР
що відбудеться
В МАЛІЙ САЛІ ПРИ УКР. ПРАВ. ГРОМАДІ, ВУЛ. 14,
В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ 1949
в годині 7. вечером.
Доповідь на тему: „Українське підпілля в боротьбі з німецьким окупантом на терені м. Києва в р. 1941—1943"., виголосить п. Ю. Степовий. Після доповіді товариська гутірка та розмови з участю аматорів, музикантів. Добрий та дешевий буфет. Вступ за добровільними датками.
Управа 10. Відділу ОДВУ.

УВАГА! МЕТРОПОЛИТАЛЬНА ОКРУГА НЮ ЙОРКУ!

Перший раз старанням **Молоді Українського Народного Союзу** та при допомозі старшого членства Союзових Відділів Метрополитальної Округи Ню Йорку
— влаштовується велике —
ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
З НАГОДИ 55-РІЧЧЯ ЙОГО ІСНУВАННЯ
В СУБОТУ, 15. ЖОВТНЯ 1949
(SATURDAY, OCTOBER 15, 1949)

В ГОТЕЛЮ ЕДІСОН при 47-мій Вулиці і Бродвею.
HOTEL EDISON, 47th Street & Broadway, New York, N. Y.

Рано в цьому дні відправляться з цеї нагоди в МІСЦЕВИХ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ СЛУЖБИ БОЖІ. Після полудня відбудеться в готелі сесія Союзової Молоді Митрополитальної Округи Ню Йорку, на якій будуть обговорені проблеми цеї молоді у зв'язку з будучністю УНСоюзу. У вечорі в прийомній залі готелю Едісон відбудеться СПІЛЬНИЙ ОБІД, получений з АРТИСТИЧНОЮ ПРОГРАМОЮ: СПІВАМИ, НАРОДНІМИ ТАНЦЯМИ ТА ІНШИМИ АТРАКЦІЯМИ. — На закінчення імпрези відбудеться

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
на якому гратимуть оркестри ВАЛІ СТЕКА І МІЛТОНА ОЛЕКСИНА.

Союзовці! Це буде перша в нас того роду імпреза, влаштована Союзовою Молоддю! Замовляйте білети вступу для себе і для своїх родин вже тепер! До участи в імпрезі зокрема запрошується нових іміґрантів. Тут матимемо можність поділитися своїми враженнями і своїми думками та краще себе взаємно пізнати; — Білети на імпрезу, в ціні $7.00, від особи можна вже замовляти в секретаря Комітету Союзової Молоді: William Nastyn, 115 St. Mark's Place, New York 3, N. Y., або в головного радного УНСоюзу: Peter Kuchma, 95 East 7th Street, New York City, як також в „НАШОМУ ВАЗАРІ" Р. Задорецького.

На ці самі адреси прохається надсилати теж привіти і побажання до Ювілейного Журналу, що буде виданий з цеї нагоди.

УВАГА! ТРОЙ, ВОТЕРВЛІЄТ, КОГУС, ГОДСОН І ОКОЛИЦІ! **УВАГА!**

ТРОЙСЬКА ПАРАФІЯ СВ. ОТЦЯ НИКОЛАЯ, ЯКА Є МАТІРНОЮ ПАРАФІЄЮ ДООКОЛИЧНИХ ПАРАФІЙ,
: буде святкувати :
В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ 1949
ПЯТДЕСЯТЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ
СВОГО ІСНУВАННЯ

Рано о годині 10-тій, Високопреосвященніший Владика Мстислав відправить Архиєрейську св. Службу Божу при асисті дооколичного Духовенства і о. Діякона Н. Поліщука з Ню Йорку.

Після св. Літургії буде СПІЛЬНИЙ ОБІД в годині 1-шій в Парафіяльній Домівці під ч. 391 друга вулиця.

Підчас Спільного Обіду, Парафіяльний Хор, під вельми взірцевим керуванням і майстерно вишколеним в церковному співі славним дирігентом о. Протодіяконом Н. Бриньом буде співати церковні вельми мельодійні пісні найславніших церковних композиторів.

На це Велике а рідке Свято, тройські громадяни приготовляються якнайстаранніше, й щиро-сердечно просять своїх сусідів Братів і Сестер до ласкавої участи. Прийдіть до нас на це Велике Свято, просіть разом з нами Всемилостивого Господа Бога, щоби обдарив наш многострадальний нарід всіми ласками Своїми, та допоміг нашому народові знова взнестися на ту висоту повної слави і краси, якою він тішився за часів панування князя Володимира і Його сина Ярослава Мудрого. Господь наша поміч!

Уряд Парафії св. Отця Николая.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, ЛІНДЕН, РОВЕЙ, ЮНІОН, ГИЛСАЙД, КАРТЕРЕТ і РОЗЕЛ! **УВАГА!**
УСТАНОВЧІ ЗБОРИ
для заснування Відділу Організації Самопомочі Нової Української іміґрації відбудуться
В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ 1949 (SAT. OCTOBER 1, 1949)
в годині 7. вечора
В ЗАЛІ У. Н. ДОМУ (UKR. NAT'L HOME), 214 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.
Проситься всіх нових іміґрантів з Елізабету та околиці обовязково прибути на ці збори.
Ініціятивний Гурток.

УВАГА! УВАГА!
ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ІМІҐРАНТІВ „САМОПОМІЧ"
: влаштовує :
В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ 1949
(SUNDAY, OCTOBER 2, 1949) в годині 6:30 ввечір
У WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL AUDITORIUM
16th Street & Irving Place (між 3 і 4 Евенями), New York.
КОНЦЕРТ ПІСЕНЬ І АРІЙ
оперового співака **ТЕОДОРА ТЕРЕНА**, барітона українських і европейських сцен.
При фортепіяні: Леся Вахнянин.
ЦІНА КВИТКІВ: I. місце $1:50, II. місце $1.25, III. місце і балкон $1.00.

ПРОДАЖА КВИТКІВ: Українська Кооператива в Ню Йорку, 76 Іст 7-ма вул. — „Надія", 76 Іст 7-ма вул. — "Art Mode", 123 2-га Евеню. — Українська Книгарня „Сурма", 11 Іст 7-ма вул. — „Наш Базар" П. Задорецького, 151 Евеню А. — Підприємство хем. чищення, прасування і направи убрань Спілки Інж. В. Хамули і Д. Серни, 65 Ст. Маркс Пл.

ТАРЗАН, ч. 2186. Справл придумує пімсту.

JUST AS TIKAR WAS ABOUT TO OVERTAKE JANE'S CRUEL TORMENTOR, JANE WHISTLED HIM BACK---
---AND TARZAN, STANDING UNCERTAINLY ... OF TOWN, ...
EXPERTLY HE LASSOED A CONVENIENT CHIMNEY---
---AND CLIMBED TO THE ROOF.
SPROUL, MEANWHILE, QUICKLY FORMED A POSSE AND RETURNED TO THE SCENE.
2186

Саме в хвилині, коли Тікар мав дігнати мучителя Джени, вона засвистала на нього...

...а Тарзан, який стояв на краю містечка, пізнав цей знак.

Він зручно закинув петлю на комин...

...і видрапався на дах. Міжтом Справл швидко зорганізував погоню й повернувся на давнє місце.